

Frits Jensen og Essostøðin í Gundadali

Frits Jensen kom til Føroya í 1948. Hann byrjar við verkstaðnum í Rættará og flytir seinni niðan í Gundadal, har hann yvirtekur eina nýggja Essostøð. Hann bleiv ein kendur maður í Føroyum, var fyrrikomandi og dugdi væl at selja

Magnus Gunnarsson

Frits Valdemar Jensen var dani, føddur tann 1. mars 1917. Ein orsök til at hann kom hendarvegin man vera, at hann giftist við føroyskari konu, Ellu, av Tvøroyri. Tey fluttu til Føroya úr Esbjerg í 1948, har hann sum útlendar bilsmiður byrjar at arbeiða hjá Sigird av Reyni.

Frits var dugnaligur, nærlagdur og oforur til at rætta buglur út, og bleiv tí nevndur Buglu-Jensen. Tað var ikki ein og hvør ið dugdi slíkt handverk tá i tíðini.

Fyrst í fimtiárunum fer Sigird av Reyni at arbeiða sum el-installatørur burturav. Tá avgera teir, at Frits leigar bilverkstaðin í Rættará, hóast Sigird framvegis hevði Morris-umboðið. Í 1953 lýsir FRITS JENSEN AUTO-VÆRKSTED við »reparation af alle vognmerker, opretning, spraytelakering og reservedele«. Hann var í Rættará til 1958, tá hann flytur niðan í Gundadal, har oljufelagið Esso hevði bygt eina servicestøð við íbúð, og teir bjóðaðu Frits at yvirtaka hana. Hann hevði triggjar lærlingar við niðan úr Rættará, teir vóru André Dalfoss, Poul Erik Thorsvig og Naddoddur Jacobsen, sum var hjá Frits í 29 ár, frá 1955 til 1984. Umframt Naddodd, hava fleiri arbeitt nógv ár hjá Frits, eitt nú Jón Guttesen, Louis Christensen, Carl Olsen, Ady Hovgaard og onnur.

Esmar Fuglø stjóri á Esso

Tá seinna krigið var av, stovnaði Esmar Fuglø í 1945 sína egnu oljusølu »Føroysk Oljusøla«. Hetta hevur verið viðvirkandi til, at A/S Dansk Esso vendi sær til hansara, so teir kundu fáa oljutangar og good-will frá honum. Valdemar Lützen hevði umboðið fyrri »Dat Danske Petroleum Aktieselskab« og Standard Oil (Esso). Teir lótu umboðið frá sær, og tann 1. apríl 1949 gjørdist Esmar stjóri á »A/S Dansk Esso« og sat til 1. februar 1971.

Í hesum tíðarskeiði broyttist alt samfelagið í stóran mun. Fiskiflotin var nútímansgjørdur, vegakervið útbýgt, biltalið vaks og el-útbyggingin framd í tilkan mun, at nærum hvørt hús kundi hava oljufyr o. s. fr. Hetta setti stór krøv til oljuhandilin og útflýggjan av olju til plássini, húsini og skipini.

Tað at biltalið vaks so nógv gjørdi, at nú var ikki nóg mikið við bensinpumpum sum var vanligt tá, nú skuldi tænastan verða betri, og servicestøðir skuldu byggjast. Tann fyrsta í Føroyum var Essostøðin í Gundadali, og í 1959 lýsir Frits Jensen í bløðunum við »Færøernes mest moderne servicestation med de verdenskendte Esso og Atlas produkter«.

Umframt olju og bensin seldu teir fyrstu service-

Ella og Frits Jensen á eini Fiat Ritmo framsýning á Torginum í SMS í 1979

støðirnar einans útgerð til bilar, so sum tendriproppar, drivreimar, perur, máttur o. a. Í dag er tað minsti parturin av tí teir selja. Fyrsti kundin hjá Essostøðini var Leif Mohr við einum Volvo PV - og fekk hann ókeypis bensin!

Frits gerst Fiat umboðsmaður

Frits fekk umboð fyrri Fiat bilar, BSA motorsúkkur, Maicoletta og Vespa scooterar. Fleiri bilhandlarar, ið ikki høvdu verkstað sjálvir, gjørdur avtalur við Frits um service av teirra bilum, so sum Gunnar Hansen við Mercedes, DKW og NSU. Alfred Johannesen við Volvo, Bilasolan Norðna við Simca, Volga og Moskvitch. Eitt skifti eisini Renault saman við Valdemar Lützen.

Solan av Fiat bilum hevur helst ikki verið so stór tey fyrstu árin, tó koyrdu nakrir hýrúvognar og fleiri fyrirkur keyptu Fiat 238 vørubilar. Men

Áge Udbø við til Danmarkar

Einaferð Frits skuldi til Danmarkar, leigaði hann ein hýrúvogn at koyra seg vestur á flogvøllin. Komnir vestur spur Frits bilforaran, Áge Udbø, um hann hevur hug at koma við til Danmarkar, men hann vil bera seg undan, tí tað hevði hann ikki fyrirreikað seg til - hann var í cowboystokur og tuffum. Tað var eingin trupulleiki, hann skuldi bara koma við, restina skuldi Frits taka sær av. Hann fekk alt, hann hevði brúk fyrri, klæðir frá innast til uttast, finan klæðning, lummapening, luksushotell at búgva á o. a.

Tá Áge kom aftur fyra dagar seinni, kundi hann koyra hýrúvognin í Havn sum vanligt - eina góða og spennandi uppliving ríkari.

Vit kunnu leggja afturat, at hýrúvognurin hjá Áge var ikki Fiat.

Gunnar Stokholm

Ein av góðu kundunum

hjá Frits var danin Gunnar Stokholm, ið hevði stóran klædnahandil við Hoydalsvegin. Í 1958 lýsir hann við, at fólk kunnu fáa kredit, »Tøj til hele familien, køb nu betal senere«. Tað var ikki vanligt at lýsa við avgjaldsskipan tá i tíðini.

Hann var ein sera blíður og galantur maður. Um teir arbeiddu uppá bilin hjá honum eftir vanligar arbeidstíð, kom hann á verkstaðið við heitum pylsum og bollum, og tá bilurin var liðugur, bjóðaði hann lærlingunum í handilin, har teir fingur skjúrtur, slips og annað teimum tørvandi ókeypis. Hann hevði stórar og finar bilar. Í 1962 fekk hann ein Ford Galaxie 500 persónbil, »eitt ordans dollargrin«. Bilurin hevði 8 cyl. motor, var 2,20 metrar breiður og yvir 5 metrar langur við einari eginvekt uppá næstan 2 tons.

Ætlanir um útbygging

Í blaðsamroði í 1979 verður greitt frá eini ætlan hjá Frits Jensen um útbygging. Har verður sagt, at grundað á ta stóru soluna av Fiat bilum í Føroyum hava umstøðurnar at veita viðskiftafólkunum ta røttu tænastuna ikki verið so góðar, sum tey kundu hugsað sær. Nú kunnu tey tibatug ugga viðskiftafólkini við, at teir eru farnir undir at byggja nýggj handilshóli á einum øki, sum liggur við síðuna av hjá Guttesen & Staksberg við Hoyvíksvegin.

Fyrirreikingarnar eru lidnar og útgrevsturin er eisini við at vera liðugur. Her kemur fyrirkonan at fáa eitt sera væl útgerð bilverkstað, og hetta verður eisini tann størsta hollin í Føroyum av sínum slag, við tað at í kjallarabæddini koma at vera rúm fyri 50 bilum, og gólvviðin

verður 1600 fermetrar.

Hendan ætlan gjørdist ikki veruleiki. Nú stendur bygningurin hjá P/F Leif Mohr á økinum, men hetta sigur nakað um, hvussu stór solan av Fiat bilum var.

Umframt Fiat seldu teir Seat og onkran Lancia. Fleiri minnst helst teir nógv seldu »grønertrannar«, ið vóru signalgrønar Fiat 127.

Knút P. Jacobsen yvirtekur støðina

Tá Esmar fuglø fór frá í 1971, tók Jákup Kass við sum stjóri á Esso og sat til 1980. Eftir hann tók Knút P. Jacobsen yvir, hann hevði verið varastjóri í felagnum. Knút sat til 1986, tá hann yvirtók servicestøðina í Gundadali. Tað var um hetta mundið, at norska felagið Statoil yvirtekur Dansk Esso, og vit skulu venja okkum við at siga Statoil istaðin fyrri Esso.

Knút gjørdi stóran um og útbyggingar við at vaksu um sölubúðina og byggja vaskihallir uppí bygningin. Hann hevði eisini umboð fyrri Fiat bilarnar.

Ella Jensen, kona Frits, andaðist 17. juni 1985, 73 ára gomul, og Frits Jensen andaðist 19. januar 1990, 72 ára gamal.

Nú eigur P/F Statoil støðina í Gundadali, og Bilfríðkan umboðar Fiat bilarnar.

Keldur:

Gyldebrands leksikon
M.Damkier: Da bilen blev alvor
Myndablaðið NÚ nr 6/79
Naddoddur Jacobsen
Jón Guttesen
M.Helmsdal: Verjir fyrri Havnarvág
Áge Udbø
Signar Dalfoss
Ludvik Petersen

Lívið í Rættará var ikki bara bilar, eisini vóru teir til útróðrar og tá grindaboð vóru, varð alt arbeiði niðurlagt. Manningin her er frá vinstri: Sverri Djurhuus, Sigird av Reyni, smádrongurin er Jóhan av Reyni og Frits Jensen